

HRVATSKI *glasnik*

Godina XXVIII, broj 5

1. veljače 2018.

cijena 200 Ft

15. obljetnica utemeljenja Društva sambotelskih Hrvatov

4. – 5. stranica

Dan bošnjačkih Hrvata

7. stranica

Pečuško književno popodne

8. stranica

Odbor podravskih Hrvata

12. stranica

Komentar

Što imamo od balske sezone?

U gustom smo jur s hrvatski i mesopusni bali, kad prvi miseci novoga ljeta svenek prođu pri ovi značajni događaji ne samo kod Gradišćanskih Hrvatov. Svako naselje koje drži malo za sebe, u ovu dob invitira svoje ljude i njeve goste na malu ali vekšu zabavu, na izgubljenje glave, k tančenoj vježbi, a, bome, i k spravišću elegancije. S jedne strane hrvatskim civilnim organizacijam, folklornim grupam, ovo je svenek jedan dobar izvor da si malo pinez skupaspravu za aktivnosti dođućega ljeta, a s druge strane svakako je čast i ponos, kad jedan bal uspije po namjeri organizatorov, kad je dobro poiskan i kad se narodu iz vidjenoga (mislim ovde na nastupe društav) daljnje suradnje, gostovanja, ali uprav nova upoznavanja kot i mogućnosti da se dalje nosi ime, i slavlje odredjenoga sela, ali uprav Hrvatov prik jednoga ansambla, muzičkoga sastava. A što imamo mi peršonski iz balske sezone? Na tančenu vježbu moramo se pripraviti i u mozgu, jer ako su štikle previsoke, onda se lako more zgodati da se nasrid tančenoga placa pofuzne človik i zna odletiti u luft u centru znatiželjnih pogledov, a ne daj Bože pri krivom koraku još i noge more pokinjati. Za žene ov period je posebno mučno, jer nomo reć istinu, teško je izabrati tu pratež u kojoj sebe vidimo da smo šlang, da smo zgodne i poželjne i za muške oči. Ruž se rastali s večerom, šminka se razmaže s vrimenom, a frizura se raspada za prvim valcerom. Tako da nekako mirno moremo izjaviti, hrvatska noć apsolutno nije laka za lipši spol. Što naliže naše partnere, kravata im sigurno nije najobjubljeniji kusić garderobe, a ako rubača nije bijele farbe, nego malo škurije, zna se zgodati da i linije flekov od pota laglje postanu vidljive. Naravno, kako se kazaljke dalje pašću na urici, tako će se i red rubljev na nami pobuniti i spustiti se od čvrstoće do svakakovih stupnjev ležernosti, a s tim će naglo nestati i mučno čuvana ter stroga elegancija, naša pik-pak poza u izlogu, ali vjerovatno, nikako ne i šarm. Diboko sam uvjerena da sve ovo odzgora spomenuto nam ne smi ništ pačiti, jer u fašenjku, a tako i na hrvatski bali je jedini cilj da se mi dobro ćutimo, a u našem društvu i svi drugi sjaju od simpatije, veselja i blaženstva.

Tiho

Glasnikov tjedan

Sjednica Skupštine Hrvatske državne samouprave, koja će biti 3. veljače 2018. godine u budimpeštanskom Uredu Hrvatske državne samouprave, ima zasada 26 točaka dnevnoga reda, a prihvaćene odluke uveliko će utjecati na institucionalne okvire djelovanja, buduća ulaganja i razvojne planove Skupštine, Ureda i medija u njezinu održavanju, dviju školskih ustanova te proračunskih ustanova koje se financiraju iz državnoga fonda za financiranje institucija u održavanju HDS-a, o čijoj raspodjeli odluku donosi HDS-ova Skupština (9 ustanova + 1 poduzeće), a posredno će zasigurno djelovati i na tvrtke u HDS-ovu vlasništvu i na njihov razvoj, veličinu očekivanog profita i bilancu. Usto političke odluke pred kojima se nalazi Skupština uveliko će odrediti HDS-ov politički položaj u nastupajućem izbornom razdoblju, i pri parlamentarnim izborima 2018., i pri izborima za mjesne i narodnosne samouprave koji nas čekaju 2019. godine.

Na dnevnom je redu Skupštine tako prijedlog i prihvaćanje proračuna Hrvatske državne samouprave, ureda, ustanova i medija za 2018. godinu s planiranim prihodima i rashodima od 1 380 567 542 forinta. Tu je i točka dnevnoga reda rasprava o mogućnostima preuzimanja Hrvatskoga kazališta, potom rasprava i donošenje odluke o preuzimanju nekretnine u trajno korištenje na adresi: Sambotel, Pázmány Péter krt. 28/A, prihvat plana poslovanja dvaju poduzeća, Zavičaja i Croatice, te dva prijedloga za zatvorenu sjednicu ako se prijedlog za takvu sjednicu izglasuje:

prihvaćanje proračuna Ureda Hrvatske državne samouprave za 2018. godinu (osobna pitanja, status zaposlenih u uredu – prijedlog za zatvorenu sjednicu) i pripreme za parlamentarne izbore (osobna pitanja, izborna lista – prijedlog za zatvorenu sjednicu). Uza spomenuto tu je točka Rasprava o molbi za suglasnost radi uvođenja dvojezičnosti u šeljinskoj Osnovnoj školi «Géza Kiss».

U materijalu za sjednicu Skupštine jesu i parametri projekata što ih ostvaruju HDS-ove proračunske ustanove. Hrvatski vrtić „Miroslav Krleža“ tijekom 2017. i 2018. godine ostvaruje kao partner dvaju projekata EU-a: E.B.M – Erasing Borders with Music s prihodima i rashodima od 17 147 472 i projekt 4E4K s prihodima i rashodima od 16 355 972 forinte. Hrvatski kulturni i sportski centar „Josip Gujaš Džuretin“ ostvario je dva natječaja: EFOP-1.5.3.-16-2017-00052 (Humán szolgálatások fejlesztése térségi szemléletben – kedvezményezett térségek projekt) koji treba ostvariti tijekom 2018., 2019. i 2020. godine s ukupnim prihodima i rashodima u iznosu od 38 501 664, te natječaj EFOP-3.3.2-16-2016-00263 (Josip Gujaš Džuretin Horvát Kulturális és Sport Központ a köznevelés eredményes- ségért projekt) koji također treba ostvariti tijekom 2018., 2019. i 2020. godine s ukupnim prihodima i rashodima u iznosu od 24 998 389 forinta.

Najvažnija će politička odluka zasigurno biti ona o hrvatskoj državnoj listi za parlamentarne izbore s imenima kandidata i imenom voditelja liste, odluka o prihvatu veličine potpore za izbornu kampanju, za što je predviđen plafon od 21 267 497... HDS-ovu Skupštinu čine dvadeset i tri zastupnika koji su izabrani temeljem dviju državnih lista na izborima 2014. godine, s liste Saveza Hrvata u Mađarskoj njih 15 i s liste Izborne koalicije „Hrvati za Hrvate“ njih 8.

Branka Pavić Blažetin

ZAGREB, BUDIMPEŠTA

Potpredsjednica vlade i ministrica gospodarstva, poduzetništva i obrta dr. sc. Martina Dalić sudjelovala je na 2. Regionalnom digitalnom sastanku na vrhu, koji se održava 25. i 26. siječnja 2018. godine u Budimpešti.

Potpredsjednica Dalić sudjelovala je na ministarskoj panelskoj raspravi na temu digitalnoga gospodarstva. Uz potpredsjednicu vlade u toj raspravi sudjelovali su: Mariya Gabriel, povjerenica EK za digitalno gospodarstvo i društvo, Mihály Varga, ministar nacionalnoga gospodarstva Mađarske, Jim Schellinger, tajnik za trgovinu države Indiana, SAD, Emilia Müller, bavorska ministrica rada i socijalnih poslova, obitelji i integracije, Njemačka, Dana Meager, zamjenica ministra financija Slovačke Republike, a u ulozi voditelja bio je Szabolcs Takács, državni tajnik u Uredu predsjednika Vlade Mađarske.

Na spomenutoj su raspravi otvorena pitanja vezana za digitalnu transformaciju, digitalne platforme, usluge e-Gospodarstva te ekonomiju suradnje s posebnim naglaskom na pitanje oporezivanja. Sudionici su raspravljali i o ulozi države u kontekstu digitalne transformacije, te o Industriji 4.0.

Potpredsjednica Dalić naglasila je da digitalizacija pridonosi promjenama i u gospodarstvu i društvu općenito. „Tehnologija otvara brojne mogućnosti, ali i izazove, te neizvjesnost za tradicionalne sektore i vještine. Zbog toga je vrsno obrazovanje bitno kako bi pripremilo mlade za poslove budućnosti, ali i sve nas kako bismo stjecanjem novih znanja i vještina pratili korak s razvojem tehnologije. To također uključuje i nužnost promjena u načinu djelovanja državne uprave. Vještine koje će biti potrebne i najtraženije u gospodarstvu 2020. godine, također se trebaju odnositi i na državnu upravu“, naglasila je potpredsjednica Dalić.

Na marginama sastanka na vrhu gđa Dalić susrela se s ministrom nacionalnoga gospodarstva Mađarske Mihályem Vargom.

www.mingo.hr

ZAMJENICA PRAVOBRANITELJA NARODNOSTI ERSZÉBET SZALAY SÁNDOR 23. SIJEČNJA U SVOM UREDU SASTALA SE S PREDSEDNICIMA DRŽAVNIH NARODNOSNIH SAMOUPRAVA

Nakon kratkog prikaza rezultata na polju ostvarivanja narodnosnih prava u 2017. godini za okruglim stolom, zamjenica pravobraniteljica od aktualnih zadaća u 2018. godini istaknula je zadatke narodnosnih samouprava vezane za parlamentarne izbore. Nadalje, naznačila je da ćemo ove godine obilježiti 25. obljetnicu prihvatanja zakona o pravima narodnosti, o čemu će se zamjenica pravobraniteljica prisjetiti putem objelodanivanja stručnog izdanja o cjelovitome pregledu pravne prakse kroz djelovanje pravnoga prethodnika Ureda pravobranitelja temeljnih prava (AJBH) poradi zaštite narodnosnih prava.

U nastavku je djelatnica ureda Klára Iványi izvijestila o aktualnome stanju ispitivanja u svezi s upisivanjem narodnosnih vrijednosti koje se nalaze u županijskim popisima, s tim u vezi glasnogovornik bugarske narodnosti Simeon Varga, član Odbora za hungarikume izložio je svoj stav. U svezi s predstavljanjem narodnosnih vrijednosti u nacionalnim popisima vrijednosti, odnosno kao hungarikum, prigodom zakonskog reguliranja narodnosnih vrijednosti više predsjednika državnih narodnosnih samouprava izrazilo je mišljenje da je posrijedi vrlo osjetljivo pitanje koje dotiče samobitnost narodnosti, stoga je potreban neprekidni dijalog između zastupnika narodnosti i zakonodavnog tijela kako bi se izradilo za sve prihvatljivo rješenje.

Nakon stanke predsjednici državnih samouprava skicirali su aktualne probleme i zadaće dane narodnosne zajednice na polju ostvarivanja narodnosnih prava. Tako je osim pojedinačnih problema bilo riječi i o pitanjima koja se tiču više narodnosti, primjerice vezano za izbore, o tehničkim pitanjima upisa u narodnosni popis birača, o održavanju preuzetih ustanova, odnosno o pojavljivanju narodnosti i zadataka vezanih za narodnosno obrazovanje u javnim glasilima.

BUDIMPEŠTA

Dana 25. siječnja 2018., u Budimpešti je održan sastanak mađarskog dijela hrvatsko-mađarskoga Međuvladina mješovitog odbora za zaštitu nacionalnih manjina kao pripremni sastanak za nastupajuću sjednicu MMO-a. Sastanak je održan svega petnaestak dana nakon zagrebačkoga. Naime, 10. siječnja 2018., je u Zagrebu održan sastanak Zvonka Milasa, državnog tajnika Središnjega državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske i supredsjedatelja hrvatskog dijela hrvatsko-mađarskoga Međuvladina mješovitog odbora za zaštitu nacionalnih manjina, i Ferenc Kalmára, povjerenika ministra vanjskih poslova i trgovine Mađarske za razvoj politike susjedstva i supredsjedatelja mađarskog dijela Međuvladina mješovitog odbora. Tema je zagrebačkog sastanka bila priprema 14. sjednice Međuvladina mješovitog odbora za praćenje provedbe Sporazuma između Republike Hrvatske i Mađarske o zaštiti mađarske manjine u Republici Hrvatskoj i hrvatske manjine u Mađarskoj. Razgovaralo se o tematici koja će biti razmatrana na predstojećoj sjednici MMO-a te se sa zadovoljstvom istaknulo da je većina usvojenih preporuka s prethodne 13. sjednice ostvarena. Istaknuti projekti na čijoj se provedbi radilo duže vrijeme, a koji su u završnim fazama, jesu izgradnja učeničkog doma pri Prosvjetno-kulturnom centru Mađara u Osijeku, završetak izgradnje Hrvatskog kazališta u Pečuhu te završetak izgradnje Hrvatskog doma u Pečuhu. Naglašeno je da Republika Hrvatska i Mađarska imaju visoke standarde i visoku razinu zaštite i ostvarivanja manjinskih prava. 14. sjednice MMO-a, po planovima održat će se 6. ožujka u Budimpešti, a dan prije, 5. ožujka, bit će svečano otvaranje Hrvatskog doma u Pečuhu. Na budimpeštanskom sastanku su bili i članovi MMO-a, predstavnici hrvatske manjine u Mađarskoj.

15. obljetnica utemeljenja Društva sambotelskih Hrvatov

Rodjendanska proslava gradskih čuvarov hrvatstva

Društvo sambotelskih Hrvatov za oči vanjskoga promatrača djeluje skodob nevidljivo, jer kotrigi su uglavnom u Društvu isti, kot i u gradskoj Hrvatskoj samoupravi, a polag toga su i folkloriši, i jačkari zbora Djurdjice, med njimi ima i tamburašev, ali da su po skriveni talenti neki i igrokazači, kot i veseljaki u toj velikoj obitelji, to smo sad novo otkrili, 20. januara, u subotu otpodne, na dostojnom svečevanju 15. jubileja postojanja Društva, u zgradi Hrvatske škole i čuvarnice na Ulici Mari Jászai.

„Petnaest ljet tomu da smo se odlučili sve skupa četrnaestimi na kuglanju da ćemo napraviti jedno sambotelsko hrvatsko društvo. Cilj nam je bio očuvanje hrvatskoga jezika i kulture, stvoriti familijarnu zajednicu, ljubeznu okolicu, kade se svaki dobro čuti. Oredili smo si put, iako smo znali da nas čeka čuda izazovov i jasno nam je bilo i to da društvene interese moramo postaviti pred osobne. Danas, moramo reći da je naše Društvo zaistinu kot jedna velika familija, u kojoj svak pozna svakoga, pomažemo i poštujemo jedan

Dr. Csaba Hende i Franci Jurašić s dari

savjetnica pri pisanju naticanj Beatrix Jurašić-Pataki, kot i Zsolt Solymosi, referent za narodnosti, kod grada Sambotela. Dr. Csaba Hende, parlamentarni zastupnik, je uz iskrene čestitke najavio da naredni tajejan još dvakrat će se najti s Hrvati, prvi put u Budimpešti će primiti nardarsku delegaciju s predstavnik partnerse općine Murskoga Središća i Donje Voće, a pravoda će se zabavlja-

ti i na sambotelskom Hrvatskom balu jer to je jedinstveni dogodjaj u sambotelskom fašenjku. Dr. Tivadar Puskás, gradonačelnik Sambotela, takaj je došao gratulirati Hrvatom ke je zvanično nazvao i bogatstvom varoša. U ime Hrvatske državne samouprave predsjednik Ivan Gugan je čestitao jubilarom ter se je zahvalio za sve ono, što je Društvo učinilo u prošlosti, a čini i u sadašnjosti za očuvanje jezika i kulture ter na ostvarenju velike sanje svih nas, pri utemeljenju Hrvatskoga školskoga centra i u ovom gradu. Zahvalnica HDS-a je ovput predana predsjedniku Franciju Jurašiću, potom se je pak začelo skoro dvourno slavlje pomoću različitih grup. Pred nekoliko tajedni smo nek vidili božićni blok u izvedbi

Časni gosti pri kraju programa

drugoga, a ne nazadnje to je Društvo, kade svaki zna što je njegovo djelo“, naglasio je pri pozdravni riči Franci Jurašić, predsjednik Društva sambotelskih Hrvatov, ter dodao kako imaju jur i tradicionalne programe kot Dan Hrvatov, Narodnosni dan, Susret hrvatskih umirovljenikov, svinjokolje, darovanje dice na Božić, program na Staro ljeeto. Kotrigom Društva svako ljeeto nudjaju i jedan izlet unutar orsaga i van granic. Na kraju svojega govora predsjednik se je zahvalio svim pomoćnikom ki su čez petnaest ljet nesebično djelali za Društvo, a posebno su pri tom istaknuti Žužana Horvat, odgovorna za financijske posle, Štefan Škrapić, prvi, i Gyula Vladimir Horvat, sadašnji tajnik, ter

Karnevalska atmosfera kod mališanov Hrvatske čuvarnice

Svića je nažgana za sve pokojne članice

mališanov hrvatske čuvarnice, jur su odgojiteljice teta Eržika, teta Sabina i teta Katika uspjele postaviti na binu i karnevalska scenu za burni aplauz. Predstava hrvatskih školarov 1. razreda Sambotelske podružnice Hrvatskoga vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkoga doma Miroslava Krležje, s recitiranjem, tancanjem i jačenjem takaj je bila pun pogodak u pripravi učiteljic Lane Jagger i Dijane Nagy. Nijedno pripetenje prez jačak zboru

Tamburaški sastav Guslači

Seniorska folklorna grupa Sambotela

1. razred Hrvatske škole u ritmu

Slavljenici dana, osnivači i pomoćnici Društva

Djurdjice ne more proći, tako i ovo otpodne je praćeno veselimi melodijami. Trime iz Društva su šalni skeč pripravile iz seoskoga žitka, bilo je smiha i aplauza dovoljno, a kad su seniorski tančoši gorizašli na pozornicu, već su u publici podiljene i kupice šampanjca, iako programu još daleko nije bilo kraja. Sambotelski tamburaši, najnovije pod imenom Guslači, ovput su dobili i petrovisko pojačanje, a sam predsjednik ne bi mogao ni u sanji zamisliti, kakovo mu se presenećenje sprema. Kulturni francuski kabaret s kankanom je doputovao do Sambotela, produkcija je pogledana u orkanu smiha i aplauza ali i pokrivanjem oči. Samo je to bilo smišno da na kraju spektakla su plesačice ležeći držale tablu „Šparta“. Za tancem Petroviski svatovac je slijedila minuta šutnje za sve one ki nisu doživili ov svetačni dan i pred portretom pokojne članice Društva, Johane Geošić-Kalmar je nažgana i svića. U maratonskom programu puno smiha, šale i božanja pak su svi osnivači dospili na pozornicu s hrvatskim grbom na fertuku. Ukusna večera, porizanje rodjendanske torte u nastavku dana je samo potpomoglo veselom druženju od sto ljudi, uprav tako, kako se to šika na jednoj rodjendanskoj proslavi gradskih čuvarov hrvatsstva.

Timea Horvat

Međunarodna kobasicijada u Santovu

U subotu, 20. siječnja, u Santovu je, u organizaciji Seoske samouprave, održana već uobičajena Kobasicijada. Na međunarodnoj priredbi, koja je održana dvanaesti put zaredom, sudjelovalo je sedamnaest družina, među njima i tri iz inozemstva. Kao i svake godine, na Kobasicijadi su sudjelovali i predstavnici Općine Petrijevci iz Hrvatske, na čelu s predsjednikom KUD-a „Nikola Šubić Zrinski“ Ivanom Zečevićem. Kobasice je ove godine pravila i družina santovačke Hrvatske samouprave, na čelu s Jozom Mandićem, a došli su i redoviti gosti iz obližnjih vojvođanskih naselja

Gosti iz prijateljske općine

Predsjednik petrijevačkog KUD-a

Družina santovačke Hrvatske samouprave

Bezdana i Sombora. Usto sudionika je bilo od Pečuha do Kalače, Solnoka i Miskolca. Uz osigurano meso i crijeva, družine su se natjecale u pravljenju, odnosno nadijevanju kobasica po svom ukusu, svojim začinima. Sudionici i gosti mogli su kušati pečene kobasice, a nije nedostajalo ni dobre kapljice vina i domaće rakije, pa je dobro raspoloženje potrajalo do večernjih sati. Odlukom stručnog ocjenjivačkog suda, 1. mjesto osvojila je družina santovačkoga načelničkog ureda i mjesnih vijećnika, 2. družina mjesne civilne straže, a 3. predstavnici bezdanske Gostionice „Bongó“.

S. B.

PRELA I BALOVI U BAČKOJ U VELJAČI

3. veljače

GARA – BUNJEVAČKO PRELO
TS „Bačka“

SANTOVO – MARINDANSKI ŠOKAČKI BAL
TS „Bereški tamburaši“

10. veljače

BAJA – VELIKO PRELO
TS „Fijaker“

BAČINO – RACKO PRELO
TS „Bačka“

KAČMAR – BUNJEVAČKO PRELO
Orkestar „Juice team“

17. veljače

ALJMAŠ – BUNJEVAČKO PRELO
TS „Bačka“

FANCAGA, BAJA – BUNJEVAČKO PRELO
Orkestri „Selo“ i „Čabar“

3. ožujka

GARA – MUŠKO PRELO
TS „Bačka“

FOTO: ANGELA KURTA

Garci u Kečkemetu 2017. godine

24. veljače

ČIKERIJA – BUNJEVAČKO PRELO
TS „Bačka“

IV. Dan bošnjačkih Hrvata u Udvaru

U organizaciji Hrvatske narodnosne samouprave sela Udvara, 29. prosinca 2017. u mjesnom domu kulture priređen je IV. Dan bošnjačkih Hrvata u Udvaru. Kao i proteklih godina, Dan je obilovao sadržajima prilagođenim različitim interesima i dobnim skupinama, te pokazao i dio rada udvarske Hrvatske samouprave u godini koja je iza nas.

Mali udvarski plesači

Hrvata u Mađarskoj, Hrvatski kalendar 2018. Ovo-godišnji Hrvatski kalendar 2018, u nakladi Croatica Nonprofit Kft.-a, uredila je Branka Pavić Blažetin uz uređivački odbor što ga čine Stipan Balatinac, Bernadeta Blažetin, Timea Horvat, Kristina Goher. Godišnjak na 240 stranica u boji donosi niz napisa i mnoštvo fotografija iz života Hrvata u Mađarskoj, od Gradišća do Bačke.

Nakon toga slijedio je nastup salantskoga KUD-a Marica, nastup Pjevačkoga zbora Snaše iz Pogana, a potom do 22 sata plesačnica. Plesove je podučavao Đuro Jerant, uz orkestralnu pratnju „Veselih Udvaraca“. Đuro Jerant uz potporu Hrvat-

Mala grupa KUD-a Marica

Značajna publika

Program Dana započeo je u 17 sati, iako su aktivisti okupljeni oko Hrvatske samouprave, na čelu s predsjednicom Martom Barić Ronai i zastupnicima Mišom Božanovićem i Stevicom Emberovićem, već prije nekoliko dana počeli spremati sve što je potrebno za nesmetano odvijanje programa. Trebalo je pripremiti dom kulture koji im je na raspolaganju u dogovoru sa Seoskom samoupravom i načelnikom Arturovom Ždralom. Naime, žene su dan prije kuhale pravu bošnjačku sarmu kako bi se počastili svi oni koji su toga dana sudjelovali u ostvarenju programa IV. Dana bošnjačkih Hrvata u Udvaru.

Program je započeo nastupom djece Ljetnog tabora hrvatskoga jezika i kulture, koje su uvježbali Natalia Ronai i Perica Balaz. Natalia Ronai vodila je program, pozdravila uzvanike, među njima generalnu konzulicu Vesnu Haluga, HDS-ova predsjednika Ivana Gugana, ravnatelja Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj Stjepana Blažetina, te glavnu i odgovornu urednicu Medijskog centra Croatica Branku Pavić Blažetin koja je u dvadesetominutnom izlaganju predstavila najtiražnije izdanje

Brojna publika iz okolnih bošnjačkih naselja

ske samouprave sela Udvara od jeseni do prosinca održao je četiri plesačnice u tom selu. Nakon plesačnice slijedio je bal uza sviranje Orkestra Juice, koji je potrajao do ranih jutarnjih sati. Na sve navedene programe ulaz je bio slobodan. Program IV. Dan bošnjačkih Hrvata u Udvaru ostvario se s potporom: Croatica, neprofitnog poduzeća za kulturu, izdavačku i informativnu djelatnost, Ministarstva ljudskih resursa.

Branka Pavić Blažetin

Književnica Božica Jelušić gostovala u Pečuhu

U Hrvatskome klubu Augusta Šenoae gošća književne tribine, koju bismo mogli nazvati „petkom u tri“, kako reče domaćin i njezin voditelj Stjepan Blažetin, bila je Božica Jelušić. U organizaciji Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu, Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj i Hrvatskoga kluba Augusta Šenoae, 1. prosinca okupilo se malo, ali probrano društvo, koje je imalo priliku upoznati život i književni rad Božice Jelušić. Ona je

2016. godine proslavila 65. godišnjicu života i 45. obljetnicu književnoga djelovanja, objavila je 53 knjige, a radila je niz zanimanja. Bila je novinarka, urednica, kulturna animatorica, društvena djelatnica, profesorica ili, kako kaže školnica, vješta je kolumnistica... Rođena u Pitomači studirala je hrvatski jezik i književnost u Čakovcu, živjela u Ždali, a danas živi u Đurđevcu i na plemićkom imanju Barnagor u Čepelovcu. Nagrađena je nizom

Književnica Božica Jelušić zaneseno interpretira svoju poeziju.

nagrada, tako za svoj roman prvijenac Čišćenje globusa, nagradom Matice hrvatske godine 2014. Književnošću se bavi od srednjoškolskih dana, objavila je niz likovnih monografija i monografskih studija.

Mi smo u Pečuhu saznali nešto više o objavljenom Petoknjižju izabranih djela iz 2016. godine. Božica Jelušić provodi zamisao zavičajnosti i poziva na očuvanje kajkavskog narječja i njegovih vrijedno-

sti. Kada govorimo o Petoknjižju, govorimo o knjigama naslova: Ftič kesnokrič (pjesme), Zelena zemlja (izabrane pjesme), Sabrana bjelina (izabrane pjesme), Perom i kistom (izabrani eseji), Sjeverna strana i drugi puti (izabrani putopisi).

Sve u svemu, imali smo priliku upoznati nadasve zanimljivu osobu, koja je istoga dana boravila u Hrvatskom vrtiću, osnovnoj školi, gimnaziji i učeničkom domu Miroslav Krleža kako bi posredstvom

Generalnog konzulata i generalne konzulice Vesne Haluge osobno i svakom maturantu, na svečanosti predaje maturlnih vrpca, uručila svoju zbirku pjesama Skok u dalj. S Božicom Jelušić toga su dana u Pečuhu boravili znanstvenik Vladimir Šadek, voditelj Odsjeka za međunarodnu suradnju i EU fondove Koprivničko-križevačke županije, i ravnateljica đurđevačke Gradske knjižnice Martina Makar.

Branka Pavić Blažetin

Zbornik radova

XII. Međunarodni kroatistički znanstveni skup, Zbornik radova, uredio Stjepan Blažetin, Pečuh, 2015., Znanstveni zavod Hrvata u Mađarskoj, 517 str.

Nakladnik Zbornika radova s 12. Međunarodnog kroatističkog znanstvenog skupa jest Znanstveni zavod Hrvata u Mađarskoj, a izdavanje je poduprlo Ministarstvo ljudskih resursa Mađarske. Donose se prilozima s XII. Međunarodnog kroatističkog znanstvenog skupa, održanog u Pečuhu 17. – 18. listopada 2014. godine, u organizaciji Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj, Odsjeka za kroatistiku Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Pečuhu, Slavističkog odbora Regionalnog centra Mađarske akademije znanosti i Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata.

Pregledavajući imena u impresumu Zbornika, možemo ustanoviti da je riječ o dugogodišnjoj suradnji urednika Stjepana Blažetina i ostalih sudionika, recenzentata i lektora Ernesta Barića, Janje Prodan i Dinka Šokčevića, koji su odgovorni za oblikovanje samoga Zbornika. Naslovnicu je dizajnirao László István, tiskan je u pečuškoj tiskari Kodex u 200 primjeraka, a računalnu pripremu bilježi Danijel Martin.

Zbornik opseže 517 stranica. Nakon poglavlja Plenarna izlaganja, u kojem se donose znanstveni uradci Krešimira Bagića

Devedesete Lakše ih je voljeti iz daljine i Ljiljane Kolenić Hrvatski književni jezik u vrijeme Antuna Gustava Matoša, slijede četiri poglavlja.

U pet poglavlja sakupljeno je ukupno 37 radova različitih tematskih krugova. Zbornik je podijeljen na tekstove koji se dotiču dviju obljetnica kroz dva poglavlja; 100. obljetnica smrti Antuna Gustava Matoša, i 100. obljetnica početka I. svjetskog rata.

Uz narečena dva poglavlja tu su i dva poglavlja s temama iz područja književnosti, jezikoslovlja, pedagogije i kulture; Jezikoslovne i metodičke teme; Književnost i kultura.

U skladu s koncepcijom organizatora Skupa, na njemu sudjeluju istraživači različitih područja, dijelom zbog kroatističkog karaktera, a dijelom što se Hrvatima u Mađarskoj, kao zajednici, može i mora pristupiti iz aspekta različitih znanost. Zbog raznorodnosti radova imenovanje spomenutih poglavlja, a i sekcija Skupa u kojima se nalaze, ponekada predstavlja poteškoće.

U poglavlju posvećenom 100. obljetnici rođenja Antuna Gustava Matoša možemo

čitati ove radove: Ružica Pšihistal: Matoševa Mora – Knjiga sa sedam pečata; Ljubica Josić: Humor „literarne fakinaže“ Antuna Gustava Matoša; Indira Šabić: Poredbe i poredbeni frazemi Antuna Gustava Matoša; Marica Liović: Matoš i Kosor; Ivan Trojan: Malo pa ništa Antuna Gustava Matoša.

U poglavlju posvećenom stotoj godišnjici Prvoga svjetskog rata, s motrišta Hr-

Trenutak za pjesmu

Ruke koje hrane ptice

**Te ruke koje hrane ptice,
govore svijetu istinu голу:
o svima što nemaju svoje žlice,
ni mjesta pri prostrtom stolu.
Pa ipak: u nevolji i u zlu
pronađu slučajno zrno na tlu.**

**Te ruke koje ptice hrane,
kažu nam istinu cijelu.**

Božica Jelušić

vata u Mađarskoj ističe se rad Tomislava Žigmanova pod naslovom „Prvi svjetski rat u pjesništvu Hrvata u Bačkoj” u kojem bi se pojedine rečenice mogle upotrijebiti bez ikakve intervencije i u radovima sa sličnom temom, ali o Hrvatima u Mađarskoj. „Neiščitana književna građa”, „samostalni i zasebni procesi vlastitoga razvoja”, „nepovoljni društveni uvjeti”, „stanovita zakašnjelost u odnosu na gibanja i procese u matici”, „sporadična integriranost regionalnih hrvatskih književnosti” – sve to odnosi se, nažalost, na književnost Hrvata i u Mađarskoj i u Vojvodini.

Uza spomenuti rad ovdje su još i prilozi; Ladislav Heka: Posljedice Prvog svjetskog rata na Hrvatsku i Hrvate; Timea Bockovac: Motiv rata u rukopisnim molitvama iz Semartina; Anica Bilić: Istina i kič u *Bojnom cvijeću* Stjepana Petričića, nepoznatoga hrvatskog ratnika iz Prvog svjetskog rata; Zorica Jurčević: Hrvatsko blato u Prvom svjetskom ratu: simbolika *Bitke kod Bistrice Lesne*; Robert Bacalja, Katarina Ivon: Ratna lirika Jurja Kapića u zadarском *Narodnom listu* 1915. – 1918.

U poglavlju Jezikoslovnih i metodičkih tema i unutar lingvističkih tema nalazimo veliku tematsku raznovrsnost, ovdje su prisutni radovi iz područja tekstne lingvistike, leksikografije, dijalektologije, kontaktne lingvistike i drugi. Ponovno iz aspekta Hrvata u Mađarskoj istaknut je rad mlade kolegice Dore Vuk pod naslovom „Kvantitativna analiza leksičke složenosti pisanih uradaka hrvatskih nasljednih govornika u Mađarskoj i Austriji”. Problem jezične erozije u Hrvata u Mađarskoj dugogodišnji je problem kojemu se možda ne pristupa s odgovarajućom težinom u samoj zajednici. Rezultati raznih popisa nisu dovoljno koherentni kako bi nam na-

vijestili buduće stanje, stoga tek pomoću takvih radova i istraživanja možemo dobiti realnu sliku o stanju hrvatskoga, kao manjinskoga jezika u Mađarskoj, zacrtati buduće trendove, kako bi pravovremeno donijeli prave odluke radi sprečavanja ili usporavanja takvih procesa. U temi dvojezičnosti istaknut je rad Ane Lehocki-Sarmadžić „Utjecaj dvojezičnosti na razumijevanje stručne (akademske) terminologije u kontekstu prevođenja strukovnih tekstova”, iz kojega je razvidno koja je važnost osposobljenih nastavnika u osnovnoj i srednjoškolskoj nastavi dvojezičnih učenika, ne samo glede usvajanja stručne terminologije nego i hrvatskoga jezika uopće.

Uz dva narečena rada u ovom poglavlju jesu radovi: Tamara Gazdić-Alerić, Dunja Vranešević: Koncept i struktura elipse u suvremenom jeziku (različite eliptične strukture u novinskim tekstovima u hrvatskom jeziku); Ivica Vigato: Jezik i pismo dviju propovijedi iz 17. stoljeća sa sjevernodalmatinskih otoka; Ernest Barić: Uporaba i prevođenje međunarodnih riječi i izraza u mađarsko-hrvatskim i hrvatsko-mađarskim rječnicima Mavra Špicera (1893.) i Ede Margalića (1898.); Petra Glavor Petrović: O kulinarskom nazivlju u Habdelićevu *Dictionaru*; Aleksandra Ščukanec: Morfosintaktička prilagodba germanizama u gradišćansko-hrvatskome; Vesna Bjedov: Poučavanje gramatike u srednjoškolskoj nastavi hrvatskoga jezika; Martina Kolar Billege, Vesna Budinski: Predstavljanje hrvatskoga jezika novom školskom grafijom u metodičkom kontekstu; Ante Bežan: Ivan Mažuranić – utemeljitelj suvremenoga hrvatskoga obrazovnoga sustava (uz 200. obljetnicu rođenja).

Književno-povijesne, stilističke, književno-komparativne, čak i sociološke teme čine sadržaj poglavlja Književnost i kultura. Veći dio radova bavi se suvremenom hrvatskom književnošću, ali nalazimo i druge zanimljive teme, poput imagoškog pregleda slike Mađara u političko-izvjestiteljskim i književnim djelima Marije Jurić Zagorke od autorice Lile Trubić, ili tekstova koji obrađuju serijska izdanja i drugih. U ovom poglavlju nalazimo sljedeće radove: Domagoj Brozović: Gdje počinje najnovija hrvatska književnost? Granice postmodernizma i ratnog pisma u hrvatskoj književnoj historiografiji; Julijana Matanović: Kamo su nas odvezli tuđi autobusi (*kad teorija zamuca pred zbiljskim kapitalom*); Anera Ryznar: Proizvodnja stvarnosti u romanu Roberta Perišića „Naš čovjek na terenu”; Nikola Koščak: Figure slova; Gabriela Dobsai – Zoltán Medve: Opaske s ovoga svijeta; Teodora Vigato: Intertekstualnost u hrvatskim inačicama *Govorenja svetog Bernarda*; Dubravka Božić Bogović: Najstarije matične knjige južno-baranjske katoličke župe Luč (1722. – 1769.); Katja Bakija: Dubrovnik u knjizi putopisa Ide von Düringsfeld *Aus Dalmatien* (Prag, 1857.); Živko Gorjanac: O „Danici ili kalendaru za u Ugarskoj živeće Bunjevce, Šokce, Hrvate, Bošnjake, Race i Dalmatince” s tematskog i jezičnog gledišta; Katarina Čeliković: Književnost u starom tečaju časopisa *Klasje naših ravni* (1935. – 1944.); Silvester Balić: Problemi nacionalne identifikacije kod Hrvata u Mađarskoj; Ivica Đurok: Demokracija, manjine, elita; Dragica Dragun: Utjecaj masovnih medija i virtualne komunikacije na primjeru romana *Imaš Fejs?* Jasminke Tihi-Stepanić.

Branka Pavić Blažetin / Silvester Balić

Hrvatski bal u Budimpešti

U Priredbenom domu „Gólyavár“ Sveučilišta Loránda Eötvösa 13. siječnja 2018. priređen je redoviti Hrvatski bal, što ga iz godine u godinu organizira Hrvatska samouprava grada Budimpešte. Svirao je osječki sastav Džentlmeni, s bećarcima je publiku zabavljao Stjepan Jeršek Štef, a u kulturnome programu nastupila je erčinska Plesna skupina «Zorica» i budimpeštanska Hrvatska izvorna skupina u pratnji tukuljskoga sastava Prekovic. Na priredbi se okupilo dvjesto gostiju.

Visoki uzvanici...

što ju je darovala Hrvatska državna samouprava, produženi vikend u Pansionu Zavičaju na otoku Pagu. Bal je spletom dalmatinskih plesova otvorila erčinska Plesna skupina „Zorica“, potom su nastupili plesači Hrvatske izvorne skupine s bunjevačkim plesovima u pratnji tukuljskoga sastava Prekovic. Odlični osječki sastav Džentlmeni i ovoga se puta pokazao dobrim izborom jer je svirao za svaki naraštaj, od kola do hrvatskih uspješnica i uspio povući na plesnu scenu sve više ljubitelja hrvatske glazbe i plesa. Ali kako podij za ples i nadalje ne bi bio prazan,

Budimpeštanskim Hrvatskim balom otvara se balska sezona u glavnome gradu Mađarske i u njegovoj okolini, reče predsjednica Hrvatske samouprave grada Budimpešte Anica Petreš Németh, te dodala kako je bal prigoda da se okupe Hrvati i njihovi simpatizeri poradi druženja i zabave. Nazočne je pozdravio dopredsjednik Samouprave Stipan Đurić, među inima veleposlanika Republike Hrvatske u Mađarskoj Mladena Andrić, predsjednika Hrvatske državne samouprave Ivana Gugana, voditelja budimpeštanskoga predstavništva Hrvatske turističke zajed-

Hrvatska izvorna skupina

Plesna skupina „Zorica“

Podij za ples nikada prazan

nice Marina Skenderovića, predsjednika HKC „Bunjevačko kolo“ Lazara Cvijina. Dobru zabavu i druženje te sretnu novu godinu nazočnima su poželjeli hrvatski veleposlanik Mladen Andrić i predsjednik Ivan Gugan. Kako svake godine tako i ovoga puta pristiglo je vrijednih darova za tombolu počev od hrvatskih slastica,

ulaznica na predstave Pesti Magyar Színháza, bonova pekare Mlinar, vina Zoltana Horvata, dara Medijskoga centra Croatica godišnje pretplate na Hrvatski tjednik Hrvata u Mađarskoj, knjige profesora Csabe Kissa Gy., poklon-paketa Izdavačke kuće Croatica, torte Marike Vass, ručnih radova Valerije Seleši, pa sve do glavne nagrade,

svojim je hitovima publiku zabavljao Stjepan Jeršek Štef. Oko pola noći doznalo se tko su sretni dobitnici nagrada na tombolu. Godišnja pretplata Hrvatskoga glasnika pripala je Katici Barilović, a glavna nagrada Diani Zala-Szabó. Potom je nastavljena veselica koja je potrajala sve do zore...
Kristina Goher

Hrvatska noć u Jurišćevoj Viteškoj dvorani

GRADIŠĆE

Lanjsko izvješće kiseškoga Hrvatskoga bala završila sam tako da, ako Bog da zdravlja i sriće, strefimo se i na 37. Hrvatskom balu u Jurišćevoj Viteškoj dvorani. Ljeto na ljeto je svenek rasprodan ov bal mjesne Hrvatske samouprave, a vist o odličnoj atmosferi daleko se nosi, još i prik Austrije. 20. januara, u subotu uvečer, blizu dvesto gostov je pripravno čekalo na lokalnu radost u povijesnoj dvorani tvrđave Nikole Jurišića. Kiseški bal vik je

Timar trio s dirigentom Ivom Šeparovićem (sliva prvi) i jačkari Pax et bonuma

Časni gosti s organizatori bala

jedna od najelegantnijih zabav kod Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj, a gdo ovde dostane zeleno svitlo za ulaz, i kupi svoju ulaznicu, dobit će ukusnu večeru iz restorana Noj (hrvatskoga vlasnika), bezbrižno spravišće sa starimi prijatelji, ali uprav upoznavanje s novimi ljudi u prekrasnom ambijentu. Dodatno i nepozabljivu noć s kvalitetnom svirkom petrovskih muzičarov Zorice Móricz-Timar i braće Janoša i Tibora Timara ki sad jur rijetkokrat sviraju skupa, ali kisešku mogućnost kvar bi bilo izostaviti. Gradonačelnik Kisega

Hrvatski glasnik se šte i u balu

László Huber u svoji pozdravni riči se je i ovput zahvalio Hrvatom na pozivu, ističući kako je med njimi kohezijska moć u svakom dijelu prepoznatljiva. Zato im je

Viteška dvorana se je opet napunila s Hrvatima

upućena zahvala i zavolj iznimne aktivnosti na svakoj gradskoj priredbi i zaželjio im je i to da čim prlje se najde človik ki će vjerno naslijediti Šandora Petkovića, predsjednika Hrvatske samouprave, u Jurišćevoj ulogi na velikom spektaklu opsade tvrđave, u augustušu. Vince Hergović, predsjednik Društva Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj, preporučio je svakomu izlet u Jurišćevoj rodni grad Senj ter pozvao je i na pohod tvrđave Nehaja, čvrste baze uskokov u borbi suprot Turkov. Hrvatsko kulturno društvo Čakavci iz

Hrvatskoga Židana s dvimi neobičnim koreografijami je razveselilo svečano mnoštvo, a Timar-trio je brzo zatim začeo diktirati ritam sve do rane zore, ali iza polnoči i brojni zabavljači, solisti su se obrnuli na pozornici, zahvaljujući i tomu da med gosti su bili u lipom broju i kot-rigi velikoga zboru Gradišćanskih Hrvatov, Pax et bonum. Pauza je došla samo onda, kad su izvličene tombole s vridnimi nagradami, a potom je još ostalu ekipu zgrabila zadnja snaga i neutišljiva želja i volja da ova hrvatska noć sve lipše i bolje mine, a ne nazadnje, da sve duglje i dura...

Tiho

Barčanska sjednica Mješovitog odbora za suradnju Koprivničko-križevačke županije s podravskim Hrvatima

U barčanskoj Gradskoj vijećnici održana je druga sjednica sadašnjeg saziva Mješovitog odbora za suradnju Koprivničko-križevačke županije s podravskim Hrvatima, kojom je predsjedao dožupan Koprivničko-križevačke županije, ujedno i predsjednik Odbora Ratimir Ljubić, uz dopredsjednika Odbora s mađarske strane Jozu Solgu, ujedno i voditelja HDS-ova ureda, te u ime HDS-ova ureda koordinator projekata Szabolcs Szölösi kojega je Jozo Solga predložio za tajnika Mješovitog odbora budući da on vodi projektni odjel HDS-ova ureda.

Na dnevnom je redu bila rasprava o mogućnostima sudjelovanja u projektima na natječaju Interreg V-A programa suradnje Mađarska – Hrvatska 2014. do 2020. godine, te dogovor o budućim zajedničkim aktivnostima, a sjednici su pribivali i drugi članovi Mješovitog odbora: legradski načelnik Ivan Sabolić, ferdinandovački načelnik Vjekoslav Maletić, donačelnik Podravske Sesveta Mladen Sitek te predsjednik Općinskog vijeća Općine Gola Marko Horvat, predsjednica barčanske Hrvatske samouprave Jelica Čende, predsjednica KUD-a Podravina Anica Popović Biczák, predsjednica dombolska Hrvatske samouprave Ruža Šebešćen, voditelj KŠC „Josip Gujaš Džuretin“ Kristof Petrinović, potonjski načelnik i predsjednik barčanske male regije Tamás Reiz, Robert Ronta, predsjednik šeljinske Hrvatske samouprave i ravnatelj tamošnje Osnovne škole „Géza Kiss“.

Na sastanku je bila generalna konzulica Republike Hrvatske u Pečuhu Vesna Haluga, koja je prije dvije godine potaknula utemeljenje Odbora, barčanski gradonačelnik Ottó Karválics, glavna i odgovorna urednica Medijskog centra Croatica Branka Pavić Blažetin, voditeljica Odjela za razvojne projekte agencije PORA Senada Ranilović.

U ime Mješovitog odbora Međimurske županije za suradnju s pomurskim Hrvatima u Mađarskoj i Sloveniji, sjednici je pribivao dopredsjednik Odbora Josip Grivec, a u ime grupacije EGTC

Sudionici barčanske sjednice

Mura regija načelnik Općine Goričan Mario Moharić, a u ime HDS-ova ureda koordinator projekata Szabolcs Szölösi.

Osnivanje Mješovitog odbora potaknula je Koprivničko-križevačka županija, a osnovan je poradi snaženja suradnje i povezivanja podravskih Hrvata, na temelju regionalne politike Europske unije. Članovi s područja Županije, osim na suradnji, rade na promicanju Koprivničko-križevačke županije i hrvatske kulturne baštine, partnerskom povezivanju jedinica mjesne samouprave, udruga i organizacija te osmišljavanju zajedničkih projekata.

Branka Pavić Blažetin

VIROEXPO 2018

Vodeći sajam u ovom dijelu Hrvatske, ali i regije, 23. međunarodni sajam gospodarstva, obrtništva i poljoprivrede Viroexpo 2018, održava se od 23. do 25. veljače. Organizacijski odbor 23. međunarodnog sajma gospodarstva, obrtništva i poljoprivrede Viroexpo, na čelu s predsjednikom Igorom Androvićem, jednako kao i s voditeljem sajma Bojanom Mijokom, zadovoljni su dosadašnjim prijavama.

Sajam će biti održan na prostoru Visoke škole u središtu Virovitice. Uz predsjednicu Republike Hrvatske Kolindu Grabar-Kitarović, pokrovitelj je sajma i Vlada Republike Hrvatske. Ostali su pokrovitelji: Ministarstvo poljoprivrede, Ministarstvo gospodarstva, poduzetništva i obrta, Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije, Ministarstvo turizma.

Organizatori i pokrovitelji jesu: Virovitičko-podravska županija, Grad Virovitica, HGK – Županijska komora Virovitica, HOK – Obrtnička komora Virovitičko-podravske županije, Turistička zajednica Virovitičko-podravske županije. Tehnički je organizator Viroexpo d. o. o. Zemlja partner 23. međunarodnog sajma gospodarstva, obrtništva i poljoprivrede Viroexpo jest Republika Albanija, a županija partner Sisačko-moslavačka županija. Na sajmu sudjeluju i brojni izlagači iz Mađarske, u prvom redu iz Šomođskoj županije.

BARČA

U novome Prostornom planu Mađarske, kao buduće ulaganje, nalazi se brza cesta koja će spajati gradove Barču i Pečuh, a nastavljat će se na brzu cestu od Vrbovca preko Bjelovara do Virovitice i Terezinog Polja. Mađarska strana računa i na brzu cestu koja bi se s hrvatske strane gradila prema Terezinom Polju. Trenutno se za „hrvatsku brzu cestu“ radi Studija izvodljivosti. Brza cesta do Virovitice i Terezinog Polja jedan je od najvažnijih strateških projekata ovog dijela Hrvatske, a po završetku studije, krenut će se u daljnje projektiranje i pripremu cestu za dobivanje građevne dozvole. Ako se rečeno ostvari, Virovitičko-podravskoj županiji, Baranjskoj županiji i Šomođskoj županiji u Mađarskoj bolja prometna povezanost značit će i daljnji važni gospodarski razvoj ovoga kraja.

Mala stranica

HRVATSKA POVIJEST IZ TJEDNA U TJEDAN

Prvi hrvatski kralj

U mnogim povijesnim knjigama piše da je prvi hrvatski kralj bio Tomislav koji je bio knez Primorske Hrvatske od oko 910.; predajno se smatra da je proglašen kraljem 925., a vladao je bar do 928. O njemu se pouzdano malo zna u usporedbi s drugim prijašnjim i idućim hrvatskim vladarima. Tvrdnja da je Tomislav bio prvi kralj, po najnovijim istraživanjima se pokolebala. Smatra se da je prvi kralj bio Stjepan Držislav. Kada se u 19. stoljeću počelo razmišljati tko je prvi hrvatski kralj, onda se zaključilo da je to Tomislav jer je on

bio prvi za kojeg postoji trag da ga je papa u pismu nazvao kraljem, odnosno, rexom, ali to pismo dvojben je dokaz. Nakon toga je pronađen vjerodostojniji izvor, nadgrobna ploča kraljice Jelene na kojoj se Jelena i suprug Mihajlo Krešimir i Stjepan Držislav nazivaju rexom. Otkriven je i izvor koji o Trpimiru govori kao o rexu, što znači da su hrvatski vladari od Trpimira bili samostalni, u 9. stoljeću to je bio dux, a u 10. rex. Držislav je bio prvi kralj za kojeg postoji dokaz o krunidbi.

Veljača

Veljača je drugi mjesec po gregorijanskom kalendaru, kojemu mnogi pridodaju pridjev prevrtljiv, što se odnosi na meteorološke prilike, jer to je mjesec u kojem se javljaju iznimne hladnoće i proljetno vrijeme. Veljača je jedini mjesec u ženskom rodu, pa neki u šali kažu da je prevrtljiva kao žena. Podrijetlo njezina imena nije sigurno, pretpostavlja se da je dobila naziv prema sve dužim danima, dani koji postaju veći – „velji.“ Stariji su hrvatski nazivi za ovaj mjesec u pojedinim krajevima bili: svečen (vjerojatno prema blagdanu Svijećnici, 2. veljače), veljak, svičan.

Veljača

Svjetski dan borbe protiv raka – 4. veljače

Svjetski dan borbe protiv raka obilježava se svake godine 4. veljače. Zbog visoke učestalosti zloćudnih bolesti i njihove visoke stope smrtnosti, rak je prozvan pošasću suvremenog doba. Na ovaj se način nastoji podići svijest o prevenciji zloćudnih bolesti, dijagnosticiranju i mogućnostima liječenja. Svake se godine u svijetu kod preko 12 milijuna ljudi dijagnosticira rak, a 7,6 milijuna ljudi umre od ove bolesti. Opasnost bolesti može se smanjiti provedbom jednostavnih mjera: nepušenje, ograničeno pijenje alkohola, izbjegavanje izravnog izlaganja suncu, vođenje računa o tjelesnoj težini, zaštiti od zaraza, zdravo se hraniti i baviti se sportom.

VIC TJEDNA

Rođendan

Pita Perica tatu:

- Tata, tata, znaš li koji vlak kasni najviše?
- Ne znam, sine, koji?
- Onaj što si mi obećao za rođendan.
- reče Perica.

Svjetski dan
borbe protiv raka

4. veljače

O narodnostima u Keresturu

Kulturno društvo Kerestur zahvaljujući uspješnom projektu Operativnoga programa za razvoj ljudskih potencijala, provodi niz programa pod naslovom „Narodnosni dani“ u čijim će se okvirima ostvariti radionice, predavanja, kulturno-prosvjetni programi. Pretkraj prošle godine u keresturskome Seoskom domu održan je prvi program na kojem su okupljeni mogli čuti o položaju narodnosti u Mađarskoj, o narodnoj nošnji i plesovima pomurskih Hrvata.

Keresturska udruga utemeljena nakon društvenih promjena 1991. godine, i odonda neprekidno njeguje kulturu i običaje naselja i regije, brine se o funkcioniranju seoske televizije. U njezinu djelovanju posebnu pozornost posvećuje narodnosnom životu, u prvom redu njeguje pomursku hrvatsku tradiciju, kajkavsko narječje, a organizira programe s tematikom zastupanja interesa narodnosti.

– Članovi treće dobi duboko čuvaju hrvatsko narječje, kod njih je još prirodno da razgovaraju na svome materinskom jeziku, a mladi već samo u školi uče hrvatski književni jezik. Mnogi i ne slute kolika je vrijednost znanje dijalekta, a i književnog jezika. Preko naših narodnosnih programa pokušamo ukazati i na to, sve povezano s tradicijama, običajima, da se sačuvaju barem kajkavski izrazi narodne nošnje, starih jela, običaja. – rekla je predsjednica Eržika Deak Kovač na prvom programu Narodnosnih dana.

Kulturno društvo surađuje s mnogim drugim civilnim udrugama u Pomurju i Međimurju, vrlo dobro surađuje s mjesnom Hrvatskom samoupravom, a i s drugima iz regije. Pod okriljem udruge djeluje Ženski pjevački zbor Ružmarin i dramska sekcija, te dječja plesna skupina. Prvi Narodnosni dan ostvaren je s njihovom suradnjom, odnosno sa serdahelskom Hrvatskom samoupravom. Članovi serdahelske samouprave ukratko su prikazali narodnosti u Mađarskoj, i njihove mogućnosti. Članice keresturskoga Pjevačkog zbora i djeca plesne skupine serdahelske osnovne škole predstavili su narodnu nošnju pomurskoga kraja, naime narodna nošnja u sedam pomurskih naselja, Mlinarcima, Petribi, Pustari, Sumartonu i Serdahelu, ima jedinstvena obilježja, i razlikuje se od one u Fičehazu i Keresturu. Publika je naučila izraze: *tokica, sponjica, flajdanka, robača, petez, frton* i druge izraze. Članice zbora govorile su o tome koja narodna nošnja za koju se prigodu nosila, gdje su se kupili materijali za izradbu, kako su ih prali, čuvali u ormaru, a na kraju su postavljena pitanja na tu temu, a dobri odgovori nagrađeni bombonima. Nekoć

Članice Pjevačkog zbora Ružmarin predstavljaju svoju narodnu nošnju.

su mladi u svečanim nošnjama odlazili na zabavu, proštenje, gdje se i plesalo, pa predstavljanje narodne nošnje nije moglo ići bez narodnoga plesa. Serdahelski učenici s učiteljicom i dopredsjednicom tamošnje Hrvatske samouprave Žužanom Fabić Tišler predstavili su korake pomurskih plesova i sudionici vježbali su jednostavne plesne korake.

beta

KERESTUR

U tome će naselju 3. veljače prirediti V. Festival svinjokolje, u organizaciji Keresturske župe te fičehaske i keresturske Seoske samouprave. Jedan od ciljeva organizatora jest da stoljetnu svinjokoljsku tradiciju prenesu na buduće naraštaje. Na manifestaciji se natječu skupine iz pomurskih i međimurskih mjesta s izradbom kolinjskih specijaliteta od samoga klanja svinje do izradbe krvavica, kobasica, čvaraka. Družine koje se prijave na natjecanje, s radom započinju već ujutro u 6.30 uz rakijicu, a natjecanje počinje u pola osam. Nakon toga od 10 sati prikazat će se tradicionalna svinjokolja, a svečano otvaranje predviđeno je u 11 sati. Cjelodnevnu priredbu popratit će bogat kulturni program, nastupit će razne plesne skupine, zborovi i sastavi. Organizatori svakoga srdačno očekuju.

MLINARCI

Ribičko društvo toga naselja poziva svoje članove na godišnju skupštinu 3. veljače 2018., s početkom u 10 sati, koja će se održati u prostorijama Turističkog informativnog središta (dvorište bivše škole). Na dnevnom su redu financijska izvješća o protekloj godini, izvješće o radu u 2017. godini, informiranje članstva o novim pravilima u 2018. godini, nove informacije o promjenama od predsjednika Ribičkog saveza Zalske županije. Čelništvo obavješćuje članove da trebaju predati i knjižice o godišnjem ulovu.

Vježbaju se jednostavni plesni koraci.

Mohač – sveta misa i koncert Društva „Pajo Kolarić“

Slavonsko tamburaško društvo „Pajo Kolarić“ iz Osijeka

Hrvatska samouprava grada Mohača 30. prosinca ugostila je Slavonsko tamburaško društvo „Pajo Kolarić“ iz Osijeka. Osječko je Društvo održalo koncert pod nazivom „Djetešce nam se rodilo“ autora Julija Njikoša u župnoj crkvi svetog Antuna Padovanskog. Misno slavlje na hrvatskome jeziku predvodio je vlč. Ladislav Bačmai, a misu je pjevao gostujući zbor u pratnji tamburaškog orkestra i orguljaša.

Preljepo je bilo ozračje u prepunoj mohačkoj franjevačkoj crkvi u kojoj već stoljećima Hrvati mole. Danas su to rijetke mise na hrvatskom jeziku, a ova dvojezična koju je služio tamošnji župnik Ladislav Bačmai, podrijetlom Hrvat, okupila je vjerničko mnoštvo. Došle su mnoge mohačke hrvatske obitelji, ali bilo nas je i iz Pečuha, Udvara, Katolja... Neki su došli zbog velečasnog Bačmaja i njegovih nadahnutih propovijedi. Ni ovoga puta nas nije iznevjerio jer je nadahnuo propovijedao o snazi obitelji i zajednici braka, odnosu muža i žene. Prekrasno su misu svirali članovi Slavonskoga tamburaškog društva „Pajo Kolarić“ iz Osijeka, utemeljenog 1954. godine, koje nosi ime reformatora tambure i glazbenoga skladatelja Paulusa Paje Kolarića. U dugoj

povijesti Društvo je iznjedrilo mnoštvo vrhunskih tamburaških orkestara, ali i pojedinaca koji su poslije izgradili uspješnu glazbeničku karijeru ili su se posvetili pisanju skladba ili radu s mladim naraštajima. Društvo je utemeljilo i Međunarodni festival

Došli su brojni vjernici.

hrvatske tamburaške glazbe kao našu jedinstvenu smotru tamburaških orkestara i potvrdu stvaralaštva brojnih skladatelja koji pišu za tamburaške orkestre. Osim njegovanja orkestralne tamburaške glazbe u „Paji Kolariću“ već desetljećima njeguju i čuvaju od zaborava tradicionalne narodne pjesme i običaje (svojedobno i plesove) Slavonije, Baranje i Srijema. Procjenjuje se da je kroz Društvo do danas prošlo više od dvije tisuće članova, a danas ih je djelatno stotinjak.

U Društvu djeluje više naraštaja, od najmlađih članova Škole tambure, preko juniorskog do seniorskog orkestra i Vokalne skupine „Šokadija“.

U sklopu svete mise u ime organizatora koncerta i božićnoga misnog slavlja Slavonskomu tamburaškom društvu „Pajo Kolarić“ zahvalila je Irena Udvarac, predsjednica Hrvatske samouprave grada Mohača.

Branka Pavić Blažetin

Na Zimskoj školi folklora dvije polaznice iz Mađarske

Zimski «semestar» Škole hrvatskoga folklora, u organizaciji Hrvatske matice iseljenika, ove je godine, od 3. do 12. siječnja, održana u Koprivnici uza sudjelovanje 120 polaznika plesača, pjevača i svirača pučkih glazbala iz Hrvatske i inozemstva. Među polaznicima bile su i dvije plesačice iz Mađarske: Gordana Gujaš i Edina Budavari koje su školi pribivale posredstvom Hrvatske državne samouprave, besplatno.

U sadržajnom cjelodnevnom, gotovo dvotjednom, programu ljubitelji tradicijske kulture iz domovine i dijaspore vježbali su hrvatske narodne plesove i pohađali etnološka i etnomuzikološka predavanja.

Zimska škola folklora obuhvaćala je program plesova, izvornih napjeva, nošnji i glazbala hrvatskoga gorskog područja (tzv. alpsko plesno područje – prema terminologiji I. Ivančana) koje uključuje sjeverozapadnu Hrvatsku i Istru.

Predavači su bili ugledni etnolozi i etnomuzikolozi s bogatim koreografskim i pedagoškim iskustvom u scenskom prikazu raznovrsne folklorne baštine hrvatskoga naroda.

Programski je voditelj Škole umjetnički ravnatelj zagrebačkog Ansambla narodnih plesova i pjesama Hrvatske „Lado“, profesor Andrija Ivančan, Tibor Bun voditelj je *Odjela tambura*; Vjekoslav Martinić, voditelj *Odjela tradicijskih glazbala*; a o sve-

mu u ime Hrvatske matice iseljenika brinula se Snježana Juršić. Završni koncert Zimske škole folklora priređen je 12. siječnja 2018. u koprivničkoj Dvorani Domoljub.

POZIVNICA

HRVATSKI BAL

HRVATSKI ŽIDAN
2018.

Mjesto/Helyszín:
Restoran Margareta

Vreme/Időpont:
10. februar 2018.

Ulaznica/Belépő:
5.000 Ft

Svira/Zenél:

Setnja

Info: +36 70 3911165

OBVIJEST

Eržebetvaroška Hrvatska samouprava i ove godine organizira putovanje na Riječki karneval između 10. i 12. veljače (subota – ponedjeljak). Cijena je sudjelovanja po osobi 14 000 Ft., što sadrži putni trošak, noćenje i hranu (subota: večera; nedjelja: doručak, večera; ponedjeljak: doručak, ručak). Planirani je polazak iz HOŠIG-ova parkirališta 10. veljače ujutro u 7 sati (XIV., Kántorné sétány 1 – 3), noćenje je u Selcu, u dječjem odmaralištu grada Karlovca, u dvoposteljnima sobama. Navečer priredba u Grižanama. Sutradan putovanje u Rijeku na karneval te slobodni program, u ponedjeljak izlet u okolna naselja. Tijekom putovanja o hrani i piću trebaju se pobrinuti putnici, a također i o osiguranju. Planirani je dolazak u Budimpeštu u kasnim noćnim satima. Rok prijave i uplate sudjelovanja: 6. veljače 2018. Podrobnije informacije od predsjednice Hrvatske samouprave Katice Benčik na tel. broju: 06 30 200 3919.

HRVATSKI ŽIDAN

Na mesopusnu povorku organizatori pozivaju u maškara 3. februara, u subotu, u Hrvatski Židan. Roža Rumena i Gusti Klinčac i ovput će stupiti pred mnoštvom ljudi na hištvo i zato se čekaju svi oni ki kanu biti nazoči na tom zvanarednom piru. „Svati“ će pohoditi seoske ulice i pri tom neće odbiti ni pridvaranje domaćinova.

Pozivnica

HRVATSKA SAMOUPRAVA GRADA BAJE
Upućuje Vam srdačan poziv
na tradicionalno

Veliko prelo

koje će se održati u Baji 10. veljače 2018. godine
s početkom u 19 sati
u prostorijama Hotela Dunav.

Gosti su nam Tamburaški sastav „Fijaker“ i Cecilija.

U kulturnom programu sudjeluju
KUD „Bunjevačka zlatna grana“.

Bal svira orkestar „Čabar“.

RADUJEMO SE VAŠEM DOLASKU!

BUDIMPEŠTA

Po službenim stranicama Narodnog odgojno-pedagoškog središta Prosvjetnog ureda, prvo kolo, pismeni dio, Državnoga natjecanja osnovnoškolaca iz hrvatskoga jezika i književnosti bit će 1. veljače 2018., s početkom u 14 sati, u prostorijama prijavljenih škola, iz narodnog narodopisa bit će 8. veljače 2018., s početkom u 14 sati, također u prostorijama prijavljenih škola. Kako saznajemo, u prvoj kategoriji (škole se predmetnom nastavnim) natjecat će se 26, u drugoj (dvojezične) 27, a iz narodnog narodopisa sedam učenika.

U Hrvatskom vrtiću, osnovnoj školi, gimnaziji i đlačkome domu 2. veljače 2018. od 9.30 bit će pokladna veselica za vrtićare, odgovorna je odgojiteljica Lilla Takács. Za osnovnoškolce pak 7. veljače. Odgovorna je učiteljica Kristina Németh.

KEMLJA

Na znanje se daje! 3. februara 2018. ljeta, u Kemlji garantirano će doći svitu konac, zemlja se tresu, i sve se postavi na glavu! Nekat zabiti otpodne na ulicu se postaviti, pomoć bušom mujt načinjati. Ča je kocka, torakajte, ča je okruglo, žigajte! Hreste i tolokače va ruke stiskajte! Zi stari lonci larmu trajbajte, zbog divojkova u buše se ufajte! Pilo i žgano iz srca nudite pak da buše se napito vidite. Kad kamek na kameki ne ostane, večer va paji svi se veselite! KUD Konoplje i Hrvatska samouprava svakoga srdačno čeka po ulici od 14 uri, a u Kulturnom domu od 18 uri na parketu!